

Cristina Cergan

Cristina Radu

Iris Tănăsescu

Fise de lectură și redactare

Fise de lucru pentru dezvoltarea
competențelor de receptare
și redactare a textelor scrise
de diverse tipuri

Auxiliar pentru opționalul
Lectura și abilitățile de viață

clasa a VI-a

Ediția a II-a

Editura Paralela 45

Lucrarea este realizată în conformitate cu Programa școlară de *Limba și literatura română*, aprobată prin O.M.E.N. nr. 3393/28.02.2017, și cu Programa pentru cursul opțional *Lectura și abilitățile de viață*, aprobată prin O.M.E.C.T.S. nr. 3961/03.05.2012.

Acest auxiliar didactic este avizat pentru utilizarea în unitățile de învățământ prin O.M.E.N. nr. 4696/02.08.2019.

Redactare: Ionuț Burcioiu
Tehnoredactare: Cezar Băjenaru
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Mirona Pintilie
Surse foto interior: www.shutterstock.com

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CERGAN, CRISTINA

Fișe de lectură și redactare : fișe de lucru pentru dezvoltarea competențelor de receptare și redactare a textelor scrise de diverse tipuri : auxiliar pentru opționalul Lectura și abilitățile de viață : clasa a VI-a / Cristina Cergan, Cristina Radu, Iris Tănăsescu. Ed. a 2-a - Pitești : Paralela 45, 2022
ISBN 978-973-47-3675-1

I. Radu, Cristina
II. Tănăsescu, Iris

37

Argument

Prezentul auxiliar didactic vizează în principal dezvoltarea a trei dintre competențele generale prezente în Programa de Limba și Literatura română pentru clasele a V-a – a VIII-a, și anume: **Receptarea textului scris de diverse tipuri** (competența generală nr. 2), **Redactarea textului scris de diverse tipuri** (competența generală nr. 3) și **Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional** (competența generală nr. 5).

Astfel, lucrarea de față se dorește a fi un instrument de lucru util atât elevilor, cât și profesorilor în trei direcții ale activității școlare:

- dezvoltarea competențelor de lectură și de redactare, în vederea pregătirii temeinice pentru examenul de Evaluare Națională, dar și pentru comunicarea cotidiană, în contextul în care se observă lipsa interesului pentru text, pentru lectură și pentru comunicare literară.
- de asemenea, se adresează celor care au ales cursul opțional „Lectura și abilitățile de viață”, avizat de Ministerul Educației.
- nu în ultimul rând, vizează pregătirea elevilor capabili de performanță în vederea participării la concursurile și la olimpiadele școlare, experiențe formatoare ce generează încredere în sine și bucuria reușitei.

Categoriile de performanță vizate de itemii fișelor sunt: dezvoltarea abilităților de *extragere a informațiilor explicit formulate, formularea unor concluzii directe, interpretarea și integrarea ideilor și informațiilor, examinarea și evaluarea conținutului, a limbajului și a elementelor textuale, formularea unor puncte de vedere, producerea unor mesaje care să redea atitudini*, conform cadrelor europene de referință în ceea ce privește competența de lectură în limba maternă.

Partea a doua conține patru teste finale: „Lumea magică a artei”, „Modele existențiale”, „Copilăria și adolescența” și „Timpul”, teme abordate și în cadrul fișelor de lucru, rolul acestor teste fiind evaluarea modului în care elevii au reușit să-și dezvolte competențele vizate.

În partea a treia se regăsesc sugestii de rezolvare pentru cinci dintre fișele de lucru, care oferă modele de redactare a răspunsurilor, fiind concludente pentru toate tipurile de itemi.

Punctele tari ale acestui auxiliar didactic sunt: **noutatea** domeniului abordat, **versatilitatea**, acesta vizând trei domenii de activitate (orele de limba și literatura română, orele de opțional „Lectura și abilitățile de viață”, pregătirea elevilor capabili de performanță), **cultivarea gustului pentru lectură**, astfel încât fragmentele literare, atent alese, constituie adevărate invitații la lectura integrală a operelor din care au fost selectate.

Autoarele doresc succes tuturor elevilor care învață limba și literatura română și speră ca, prin acest auxiliar, lectura să devină o pasiune!

La început de drum

► Înainte de a începe să rezolvi fișele, amintește-ți:

1.	Să citești cu mare atenție textele propuse;	☐
2.	Să fii atent/ă la cât mai multe detalii și să revii pe text ori de câte ori e nevoie;	☐
3.	Să citești cu atenție toate variantele de răspuns;	☐
4.	Să respecti tiparul textual solicitat și trăsăturile acestuia;	☐
5.	Să ții cont de adecvarea conținutului la contextul dat;	☐
6.	Că ideile trebuie să fie logice, clare;	☐
7.	Să dai frâu liber imaginației;	☐
8.	Să faci conexiuni cu alte opere citite sau diferite experiențe personale;	☐
9.	Să recitești rezolvarea pentru a verifica exprimarea, ortografia și punctuația;	☐
10.	Așezarea în pagină este și ea importantă!	☐

I. TEXT/FRAGMENT DE TEXT LITERAR

Vulpea tăcu și se uită la micul prinț.

— Te rog... împlânzește-mă, zise apoi.

— Bucuros aș vrea, răspuse micul prinț, numai că nu prea am timp. Am de căutat prieteni și o mulțime de lucruri de cunoscut.

— Nu cunoaștem decât ceea ce împlânzim, zise vulpea. Oamenii nu mai au timp să cunoască nimic. Cumpără lucruri de-a gata, de la neguțători. Cum însă nu există neguțători de prieteni, oamenii nu mai au prieteni. Dacă vrei cu adevărat să ai un prieten, împlânzește-mă!

— Ce trebuie să fac? zise micul prinț.

— Trebuie să ai foarte multă răbdare, răspuse vulpea. La început, te vei așeza ceva mai departe de mine, uite-așa, în iarbă. Eu te voi privi cu coada ochiului, iar tu nu vei zice nimic. Graiul e izvor de neînțelegeri. Însă vei putea, pe zi ce trece, să te așezi din ce în ce mai aproape de mine...

A doua zi, micul prinț veni din nou.

— Ar fi fost mai bine dacă veneai și astăzi la aceeași oră, zise vulpea. Dacă tu, de pildă, vii la ora patru după-amiaza, eu încă de la ora trei voi începe să fiu fericită. Și cu cât va trece timpul, cu-atât mai fericită mă voi simți. La ora patru, mă va cuprinde un frământ și o neliniște: voi descoperi cât prețuiește fericirea! Dar dacă vii la voia întâmplării, niciodată nu vei ști la care ceas să-mi împodobesc sufletul. Ne trebuie rituri*.

— Ce-i acela rit? zise micul prinț.

— E încă un lucru de mult dat uitării, zise vulpea. E ceea ce face ca o zi să se deosebească de celelalte zile, o oră, de celelalte ore. De pildă, vânătorii mei au un rit. Se duc să joace, joia, cu fetele din sat. Joia, prin urmare, e o zi minunată! Mă plimb și eu atunci, până la vie. Dacă vânătorii s-ar duce la joc la voia întâmplării, toate zilele ar fi la fel, iar eu n-aș mai avea niciodată vacanță.

Și-așa micul prinț împlânzi vulpea.

Antoine de Saint-Exupéry, *Micul prinț* – fragment

*rit, rituri = ritual, rânduială, tipic.

1. Vulpea spune că oamenii nu mai au prieteni pentru că:

A	merg la vânătoare.
B	nu știu să împlânzească animalele.
C	nu mai au timp să cunoască nimic și cumpără lucruri de-a gata.
D	nu mai au rituri.

2. Ce crezi că ar însemna ca vânătorii să se ducă la joc *la voia întâmplării*?

A	Ca vânătorii să nu știe să joace cu fetele din sat.
B	Ca vânătorii să se ducă la joc fără să vrea.
C	Ca vânătorii să se ducă joia la joc.
D	Ca vânătorii să se ducă la joc în orice zi a săptămânii.

3. Așază în succesiunea corectă secvențele care constituie acțiunea acestui fragment de text literar.

	Vulpea îl roagă pe micul prinț să o îmblânzească.
	Vulpea îl învață pe micul prinț cum să o îmblânzească.
	Micul prinț crede că nu are timp să îmblânzească vulpea.
	Micul prinț află care este rostul ritului.
	Personajul principal află de ce nu mai au oamenii prieteni.

4. Prezintă semnificația replicii pe care o dă vulpea micului prinț: „Graiul e izvor de neînțelegeri.”

.....

.....

5. Care dintre afirmațiile despre vulpe enumerate mai jos îți place?
Motivează-ți alegerea într-un enunț.

A	Vulpea este un personaj înțelept care-l învață pe micul prinț ce înseamnă prietenia adevărată.
B	Vulpea este un personaj care simbolizează șiretenia.
C	Vulpea este un mamifer omnivor, de dimensiune mică spre medie, încadrat sistematic în familia Canidae, alături de lup, câine, șacal, enot etc.
D	În Londra trăiesc mai mult de 10 000 de vulpi și majoritatea locuitorilor sunt încântați de acest lucru.

.....

.....

.....

I. TEXT/FRAGMENT DE TEXT LITERAR

Pe plită, merele îmbătrâneau văzând cu ochii. Feciorelnicul lor ten se-ntuneca zbârcindu-se. Suspinau înnădușit și lăcrimau somnoros. În schimb, aroma lor creștea mai vărătică, mai îmbătătoare, ca sufletul spre cer purces al mucenicelor arse pe rug.

Olguța ședea la mijloc, drept în fața flăcărilor care-i îmbrăcau fața în aur și aramă fluidă; Monica și Dănuț ședea la dreapta și la stânga ei.

Pe jos, de-a lungul cuptorului, motanii și pisicile, numai puf și arabescuri, torceau de lene și de cald ce le era. Mai la o parte de pisici — prudență sau demnitate — dormea Ali. Mai toate muștele ațipiseră amorțite. Totuși se găseau destule să-l necăjească. Urechile lui Ali — veșnic atente — pălmuiau și trăgeau sfârle.

Subt cuptor, într-un paneraș plin de fân, o cloșcă își dospea pușorii de aur. Un greier, cine știe subt ce grindă ascuns — ținea ison subtil corului primăvăratec.

Și soba duduia de flăcări și de vânt, ca o horă.

Intrând în bucătărie, domnul Deleanu dădu cu ochii de copii stând în jurul unei mesuțe rotunde. Mâncau mere coapte, cu mânilor. Pe mesuță, în loc de mămăligă, se răcorea o turtă dulce tăiată felii.

— Aici îmi erai, Olguța?

— Da' tu ce cauți „aici”, papa?

— Mamă Marie, spune te rog lui Ion să puie caii la trăsură... Ei! ș-acum să vă răfuiesc eu! se încruntă domnul Deleanu frecându-și mânilor.

— Rămâi cu noi, papa! se rugă Olguța urmată de Monica și Dănuț.

— N-am loc, Olguța!

— Uite-aici, lângă mine.

Când se întoarse, baba găsi patru oaspeți grămădiți pe trei scaune în jurul mesuței. Își acoperi râsul cu mânilor.

— Mamă Marie, da' pe mine nu mă cinstești cu nimica?

— D-apoi cu ce, conașule?

— Ei!... c-o cafeluță... Da' nu de-a „noastră”, de-a „dumitale”!

— Lasă că are baba! se făli ea făcând cu ochiul.

— Mușcă, papa.

Domnul Deleanu mușcă din măruț întins de Olguța.

— Pii! Grozav de bun!... Așa ceva n-am mâncat de când eram copil!

— Papa, știi ce? Povestește-ne ceva de când erai tu mic.

— Hai, papa, se rugă și Dănuț.

— Și eu te rog, moșu Iorgu.

— De când eram eu mic... Hei!

— Mai mușcă o dată, papa. Așa ai să-ți aduci aminte!

Aroma merelor coapte, parfumul cald de turtă dulce, flăcărilor sobei și trei chipuri de copii care-ți sunt dragi — nu sunt numai îndemn, ci chiar izvor de basm și amintiri.

În jurul mesuței erau patru copii.

Afară, ploaia curgea cenușie, bătând în geamuri.

Peste sate, șesuri, codri, dealuri și orașe cădea ursuzul potop al tristeței, mucezind frunzele, sporind glodul, întetind tusa, alungând zâmbetele.

FIȘA 2

Dar bucătăria rumenă de flăcări, plină de copii, pisici, pui de găină și povești plutea prin ploaie și prin toamnă, ca o nouă arcă a lui Noe.
Și umbra babei pe zidurile albe avea o ampoare biblică.

Ionel Teodoreanu, *La Medeleni* – fragment

1. Precizează, într-un enunț, câți copii participă la acțiune în fragmentul selectat din romanul *La Medeleni*, de Ionel Teodoreanu.

2. Când a intrat în bucătărie, domnul Deleanu a dat cu ochii de:

A	o mesuță, pe care se răcorea o mămăligă tăiată felii.
B	o mesuță, pe care, în loc de mămăligă, se răcorea o turtă dulce tăiată felii.
C	copii stând în jurul unei mesuțe rotunde.
D	copii stând în fața unei sobe.

3. Ordonează corect secvențele care constituie acțiunea acestui fragment de text literar.

	Domnul Deleanu intră în bucătărie, așezându-se lângă copii.
	Tatăl mușcă din mărul fetei.
	Domnul Deleanu îi cere bătrânei o cafea.
	Merele se coc pe plită, bucătăria fiind plină de copii și de ființe necuvântătoare.
	Bucătăria este tărâmul poveștilor.

4. Identifică în text apelative care conturează o atmosferă familială plină de armonie și dragoste.

5. Care dintre cuvintele următoare nu ar putea să îl caracterizeze pe domnul Deleanu?

A	Sever.
B	Visător.
C	Blând.
D	Pofticios.

6. Transcrie, din text, o secvență care surprinde cuprinde patru surse ale amintirilor despre copilărie.

7. Prezintă, într-un enunț, care crezi că este semnificația secvenței: „În jurul mesei erau patru copii.”

8. Identifică, în text, secvența care definește ploaia de toamnă.

9. Ce stare ți-a creat acest fragment? Motivează alegerea, într-un text de minimum 30 de cuvinte.

10. Imaginează-ți cum era bătrâna în tinerețe. Realizează, pentru colegii tăi, portretul acesteia în aproximativ 50 de cuvinte.

II. TEXT/FRAGMENT DE TEXT NONLITERAR

Care e cartea copilăriei tale? Aceea care ți-a schimbat viața și ți-a colorat visele, care te-a ajutat să îți găsești rostul și să înțelegi cine ești, cine vrei să fii?

Eu n-am avut parte de toate cărțile lumii, așa cum au copiii de azi, care le citesc pe cele mai frumoase de pe pământ, traduse sau în limbile în care au fost scrise, căci copiii noștri sunt, de la naștere, cetățeni ai lumii și ai universului. Dar știu sigur că am găsit, chiar și în vremurile acelea în care granițele fizice, dar și ale cunoașterii erau închise cu sârmă ghimpată, o carte cât o lume și că viața mea ar fi fost mai tristă și mult mai lipsită de splendoare dacă, într-o zi norocoasă, copilul care am fost nu s-ar fi întâlnit cu universul feeric din *La Medeleni*. Că aș fi bâjbâit mult printre nedumeriri, că aș fi întârziat încă un anotimp (un an, un timp...), până să îmi găsesc puterea și îndrăzneala de a înțelege și de a defini frumusețea.

FIȘA 2

Din cartea lui Ionel Teodoreanu am învățat să iubesc de copil. Am învățat să râd cu soare și să plâng viscolit, să cresc frumos, să cer mult de la viață. Să nu îngădui nimănui să îmi frângă nici aripile, nici zborul – așa cum a promis Dănuț. Și să mă lupt mereu cu rutina, cu deznădejdea care te fac să uiți cine ești și ce vrei – chiar dacă el nu a izbutit, până la urmă, să facă...

[...] Iar meseria sufletului meu mi-am ales-o tot pentru că am citit *La Medeleni* și am înțeles că destinul unei făpturi romantice și visătoare ca mine are în el imperativul splendid de a studia Literele și de a dăruia lumii literele cărților, mai departe. [...]

Cărțile pe care le citim în copilărie ne luminează destinul. Paginile care ne dăruiesc înțelepciunea și splendoarea lor ne transformă pentru totdeauna, făcându-ne mai buni, mai puternici, mai profunzi. Mai adevărați. Îmi curg prin vene cuvinte și imagini a căror întâlnire, la vârsta potrivită, m-a obligat să trăiesc mai mult și mai frumos, decât cei care nu au avut parte de binecuvântarea lecturii.

Care este cartea care v-a bucurat copilăria și v-a transformat viața? Sub titlul și sub frumusețea cărei cărți vă stau primii ani din viață?

Care e cartea copilăriei tale?, de Alice Năstase Buciuta
apărut în *Dilema veche*, nr. 583, 16-22 aprilie 2015
<http://alice.revistatango.ro/care-e-cartea-copilariei-tale-8850>

1. Identifică subiectul acestui articol din *Dilema veche*, preluat de revista *Tango*.

2. Arată că acest text are caracter real. Ilustrează cu două argumente din text.

3. Care este diferența dintre copiii de azi și copiii de acum câteva zeci de ani? Ilustrează răspunsul tău cu o secvență din text, de aproximativ 20 de cuvinte.

4. Ce crezi că înseamnă secvența „o carte cât o lume”?

Cuprins

Argument	4
Fișa 1	6
Fișa 2	13
Fișa 3	20
Fișa 4	27
Fișa 5	34
Fișa 6	43
Fișa 7	51
Fișa 8	61
Fișa 9	69
Fișa 10	76
Fișa 11	83
Fișa 12	90
Fișa 13	98
Fișa 14	105
Testul final 1	112
Testul final 2	114
Testul final 3	116
Testul final 4	118
Sugestii de rezolvare	121

